

Plantegning over udstillingen

På sporet af fortiden

Vi mennesker har længe været nysgerrige på fortidens verden. Det gælder også mange danskere, der ivrigt indsamler og studerer fortidens spor i naturen. I udstillingen kan du finde eksempler på nogle af de fund, som har gjort os klogere på jordens forhistoriske liv.

1

En glemt skat

I 1950'erne blev en velbevaret tandspiral fra den forhistoriske haj *Helicoprion* fundet i Idaho, USA. I 1961 blev den sendt til undersøgelse i Danmark hos Svend Erik Bendix-Almgreen, der var ekspert i forhistoriske fisk. Han opdagede, at der var tale om en ny art, som han navngav *Helicoprion ergassaminon*. I mange år efterfølgende lå fossilet gemt og glemt i museets samlinger, men kom i 2023 tilbage til Idahos naturhistoriske museum.

2

Forskernes øjne i felten

Meget viden om livets og jordens udvikling stammer fra frivillige samleres nysgerrighed, lyst og evne til at gøre fund i naturen. Karin Nordmann Ernsts ravsamling er et godt eksempel. Den er indsamlet igennem 40 år og giver forskerne et indblik i jordens fortid for 35–40 millioner år siden. Særligt de velbevarede insekter og planterester i ravet bidrager til en ny forståelse for datidens liv og miljø.

3

Starten på en videnskabelig revolution

Det fossile fuglehoved blev fundet af den tyske amatørgeolog Karsten Witteck i 1996 på Fur i Limfjorden. I 2007 undersøgte den unge danske palæontolog Jakob Vinther fossilet på museet ved hjælp af et elektronscannings-mikroskop. Det afslørede, at der var bevaret farvepigmentkorn i fossilets fjer og øje! Den opdagelse revolutionerede palæontologien. Med den nye metode er det blevet muligt for forskere at sætte de korrekte farver på fossiler af dinosaurer, fugle, hvaløgler, skildpadder og andre forhistoriske dyr.

4

Æg-sotisk opdagelse

Det var danskeren George Olsen, der stod bag den første videnskabelige opdagelse af fossile dinosaur-æg. George Olsen flyttede med sin familie til USA, hvor han blev palæontolog ved det naturhistoriske museum i New York. Han deltog i den amerikanske ekspedition til Gobi-ørkenen i 1923, hvor han fandt æggene. Man havde tidligere fundet dinosaur-æg i Indien og Frankrig, men vidste ikke hvad det var. Først med George Olsens opdagelse blev det klart, at dinosaurer lagde æg.

5

Tandpine og hovedbrud

P.V. Lund var uddannet i zoologi og botanik på Københavns Universitet. Han flyttede i 1833 fra Danmark til Brasilien, hvor han udforskede drypstenshuler og udgravede adskillige fossiler fra fortidsdyr. Han fandt bl.a. en stor hjørnetand, som han mente, kom fra en bjørn, mens nogle kindtænder kunne stamme fra hyæner. Men da han gjorde endnu flere fund af bl.a. en underkæbe, blev han klar over, at det måtte være resterne af en kæmpestor forhistorisk kat. P.V. Lund var dermed den første, der beskrev den ikoniske sabelkat *Smilodon populator*.

6

Den særlige dronte

Museet har et sjældent kranie i sin samling, nemlig kraniet fra en dronte – en uddød fugl fra Mauritius. Kraniet kom til Det Kongelige Kunstkammer i 1751 fra Gottorp Slot i Sydslesvig, da det blev erobret efter Store Nordiske Krig. Kun få museer i hele verden har et komplet drontekranie, og på det oprindelige Zoologisk Museum på Krystalgade var man i midten af 1800-tallet klar over dets særlige værdi. Derfor fik man lavet og udstillet en kopi i gips. Det originale kranie er for nylig blevet 3D scannet og danner grundlaget for hovedet på dronte-modellen, som er forskernes bud på den mytiske fugl.